

Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden vihreän siirtymän hankkeiden väliaikaista etusijaa aluehallintovirastojen lupakäsittelyssä vuosina 2023—2026 ja hallintotuomioistuimissa vuosina 2023—2028 koskevaksi lainsäädännöksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden vihreän siirtymän hankkeiden väliaikaista etusijaa aluehallintovirastojen lupakäsittelyssä vuosina 2023—2026 ja hallintotuomioistuimissa vuosina 2023—2028 koskevaksi lainsäädännöksi (HE 128/2022 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Ympäristövaliokunta (YmVM 13/2022 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lausumat:

1. Eduskunta edellyttää, että ympäristöministeriö seuraa hallituksen esityksen mukaisen ei merkittävää haittaa (DNSH) -kriteerin soveltamiskäytännön joutuisuutta ja yhdenmukaisuutta varmistuen siitä, ettei vaatimus hidasta lupamenettelyä.
2. Eduskunta edellyttää, että ympäristöministeriö seuraa, että esitys ei hidasta muiden asioiden käsittelyä sekä muutoinkin arvioi lainsäädännön toimivuutta siitä saatavien kokemusten pohjalta.
3. Eduskunta edellyttää, että ympäristöllisten menettelyjen kehittämistä jatketaan tavoitteena menettelyjen yhdentäminen kohti valtakunnallisen mallin kautta toteutettavaa yhden luukun lainsäädäntöä ja lupaa.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annettuun lakiin (898/2009) väliaikaisesti uusi 2 a § seuraavasti:

2 a §

Eräiden ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten lupahakemusten käsittelyjärjestys

Aluehallintoviraston on käsittelyssä annettava etusija kestävästä sijoittamista helpottavasta kehiksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ei merkittävää haittaa -periaatteen huomioon ottavan toiminnan ympäristölupahakemukselle ja vesitaloushankkeen lupahakemukselle suhteessa muihin vireille tullessiin ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisiin lupahakemuksiin. Hakijan on hakemuksen yhteydessä esitettävä riittävä selvitys oikeudesta etusijaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja lupahakemuksia, joille on annettava etusija, ovat hakemukset, jotka koskevat:

- 1) energiatuotantolaitosta, joka tuottaa energiaa uusiutuvalla energialla, sekä merituulivoimaa ja siihen liittyviä vesitaloushankkeita;
- 2) uusiutuvaan energiaan tai sähköistämiseen perustuvia fossiilisten polttoaineiden tai raaka-aineiden käyttöä korvaavia teollisuuden hankkeita;
- 3) vedyn valmistusta ja hyödyntämistä, lukuun ottamatta vedyn valmistusta fossiilisista polttoaineista;
- 4) hiilidioksidin talteenottoa, hyödyntämistä ja varastointia;
- 5) akkutehdasta ja akkumateriaalien valmistusta, talteenottoa ja uudelleenkäyttöä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu lupahakemus, jolle on myös annettava etusija, on toimintojen muodostama kokonaisuutta koskeva hakemus, jos luvan tarve olennaisilta osin perustuu 2 momentissa tarkoitettuun toimintoon.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetun selvityksen sisällöstä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2026.
Tämän lain voimaan tullessa aluehallintovirastossa vireillä olevat hakemukset ratkaistaan noudattaen tätä lakia.

Laki

vesilain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään vesilain (587/2011) 15 lukuun väliaikaisesti uusi 4 a § seuraavasti:

15 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

4 a §

Eräiden valitusasioiden käsittely kiireellisenä

Ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annetun lain (898/2009) 2 a §:ssä tarkoitettua lupahakemusta koskeva asia on muutoksenhakutuomioistuimessa käsiteltävä kiireellisenä suhteessa muihin tämän lain mukaisiin lupa-asioihin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2028.

Tämän lain voimaan tullessa tuomioistuimessa vireillä olevat valitukset ratkaistaan noudattaen tätä lakia.

Laki

ympäristönsuojelulain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään ympäristönsuojelulakiin (527/2014) väliaikaisesti uusi 197 a § seuraavasti:

197 a §

Eräiden valitusasioiden käsittely kiireellisenä

Ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annetun lain (898/2009) 2 a §:ssä tarkoitettua lupahakemusta koskeva asia on muutoksenhakutuomioistuimessa käsiteltävä kiireellisenä suhteessa muihin tämän lain mukaisiin lupa-asioihin.

Eduskunnan vastaus EV 188/2022 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2028.
Tämän lain voimaan tullessa tuomioistuimessa vireillä olevat valitukset ratkaistaan noudattaen tätä lakia.

Laki

maankäyttö- ja rakennuslain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999) väliaikaisesti uusi 188 a § seuraavasti:

188 a §

*Uusiutuvan energiantuotannon kannalta merkittävää kaavaa koskevan valituksen käsittely
kiireellisenä*

Uusiutuvan energiantuotannon kannalta merkittäväksi katsottavaa asemakaavaa koskeva valitus ja 77 a §:ssä tarkoitettua tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa koskeva valitus on käsiteltävä hallintotuomioistuimessa kiireellisenä suhteessa muihin tämän lain mukaisia kaava-asioita ja lupa-asioita koskeviin valituksiin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2028.
Tämän lain voimaan tullessa tuomioistuimessa vireillä olevat valitukset ratkaistaan noudattaen tätä lakia.

Helsingissä 30.11.2022

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri